

CIUTAT I ESCOLA

Ajuntament de Sabadell

Sabadell

EXPERIÈNCIES D'OPORTUNITATS EDUCATIVES

EDUCACIÓ
360
A TEMPS COMPLET

1ª edició: febrer 2018

Edició: Fundació Jaume Bofill

Autoria: Clàudia Vallvé, Claudia Viñas - Xarxa de consultors

Disseny i maquetació: Xevi Riera - clou.cat

Copyright: Fundació Jaume Bofill

Reconeixement - Compartir igual (by-sa) - Internacional:

Es permet l'ús comercial de l'obra i de les possibles obres derivades, la distribució de les quals cal fer-se amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

CIUTAT I ESCOLA AJUNTAMENT DE SABADELL

INFORMACIÓ BÀSICA

Descripció sintètica de l'experiència

Projecte de l'Ajuntament que teixeix sinèrgies entre institucions, entitats i empreses de Sabadell i els centres educatius. L'Ajuntament recull tota l'oferta d'activitats de les institucions, entitats i empreses i els posa a disposició dels centres educatius locals per la organització d'activitats vinculades a la ciutat. Les activitats es realitzen dins l'horari lectiu.

Àmbit educació a temps complet

- Enriquiment temps lectiu
- Integració temps no lectiu
- Connexió escola-entorn
- Innovació educativa

Àmbit territorial

- Municipi
- Àmbit supramunicipal

Nivell educatiu

- Educació infantil (0 - 2 anys)
- Educació primària primer cicle (3 - 6 anys)
- Educació primària segon cicle (6 - 11 anys)
- ESO (12 - 15 anys)
- Formació post-obligatòria (> 16 anys)
- Formació d'adults

DESCRIPCIÓ

Principals característiques

El Programa Ciutat i Escola és un **projecte de ciutat**, impulsat per la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Sabadell, en el que es treballa de manera coordinada entre les diferents entitats, organitzacions, empreses i àrees de l'ajuntament per generar una oferta d'activitats de qualitat als centres educatius.

L'**objectiu** principal del Programa Ciutat i Escola és posar a l'abast dels centres educatius els múltiples recursos que el medi local els pot oferir per ampliar les oportunitats d'aprenentatge dels alumnes. Però, a més d'aquest objectiu, el Programa també persegueix altres objectius, com ara:

- Formar ciutadans actius i participatius, posant en valor els recursos, espais i agents de la ciutat.
- Generar sinèrgies entre totes les organitzacions que intervenen en la oferta d'activitats educatives a la ciutat, creant espais de relació, aprenentatge i enriquiment mutus.
- Empoderar als diferents agents que intervenen en l'educació a la ciutat, convertint-los en agents educatius.
- Fer de Sabadell una ciutat educadora, coordinant els recursos de la ciutat i integrant-los en el temps lectiu

Les **entitats organitzadores** poden ser el propi ajuntament (des de qualsevol de les seves regidories o des de les escoles municipals, biblioteques o museus), les entitats (fundacions, entitats socials o organitzacions del tercer sector) i les empreses de la ciutat de Sabadell.

A través del **Catàleg d'activitats** del Programa Ciutat i Escola la ciutat ofereix a les escoles tallers, visites i activitats de tot tipus. Hi ha activitats de ciència i tecnologia, de desenvolupament sostenible, educació artística, educació en valors, educació per a la salut, educació per al consum, sobre el món aeroespacial, el món de la paraula, història i patrimoni, orientació i emprenedoria, promoció de l'esport o territori i ciutat. Les activitats es recullen a la **plana web** del programa, que disposa d'un cercador per àmbits temàtics, per nivells educatius i per competència. Per a cada activitat hi ha una **fitxa** on es detallen els destinataris, la descripció de l'activitat, els objectius, les competències que es treballen, informació sobre el desenvolupament de l'activitat (dates, durada, lloc de realització, nombre d'alumnes per sessió, cost) i informació sobre l'entitat que organitza l'activitat. En aquesta fitxa les entitats organitzadores també poden incloure links amb més informació sobre l'activitat. Els destinataris del Programa són els alumnes dels centres educatius de Sabadell de tots els nivells educatius (des d'educació infantil fins a batxillerat i formació professional i educació d'adults) tant de centres públics com concertats.

Les activitats es realitzen en **horari lectiu**, dins o fora dels centres educatius (en funció del tipus d'activitat). Totes les activitats estan vinculades a la ciutat, i organitzades per entitats de Sabadell.

Procés d'implementació

El programa Ciutat-Escola es va posar en marxa al 2005 arrel de la constatació de la multiplicat i varietat d'ofertes que rebien les escoles per part de l'ajuntament i de les entitats de la ciutat per tal de portar a terme activitats dins l'aula.

A partir de l'aparició del primers ajuntaments democràtics, els ajuntaments i les entitats de la ciutat van prenent consciència de que l'escola és un espai privilegiat per treballar temes d'interès social: des de conscienciar sobre el reciclatge fins a transmetre els valors democràtics que hi ha darrera el funcionament de l'ajuntament, passant per activitats esportives, als museus, d'educació per la salut o de promoció de l'emprenedoria, entre d'altres. Amb el temps es van creant ofertes d'activitats per treballar els diferents temes a les escoles, i cada entitat o organització s'adreça de manera individual a les escoles per fer-les arribar les seves propostes.

Fins a la creació del Programa, cada centre rebia les ofertes de diferents entitats i organitzacions per fer amb els seus alumnes, en qualsevol moment de l'any i sense una garantia de qualitat ni de la existència d'un plantejament pedagògic de l'activitat a realitzar. Amb el projecte Ciutat i Escola l'Ajuntament decideix posar ordre en la oferta d'activitats coordinant tot aquest procés per tal de facilitar el treball a les escoles i a les entitats i garantir la qualitat de les activitats que es realitzen.

Des de l'any 2005 fins ara el programa ha anat creixent i consolidant-se, i es van introduint millores en el seu funcionament i la seva organització, fins convertir-se en un referent a la ciutat.

Funcionament del Programa

El treball de **programació** d'activitats del Programa Ciutat i Escola s'inicia durant el segon semestre. Des de l'Ajuntament es comença a treballar amb les entitats recollint propostes de noves activitats i ajudant-les, si és necessari, a dissenyar l'activitat i a definir el seu plantejament didàctic.

Moltes de les activitats que es plantegen es mantenen al llarg dels anys, de manera que una part molt important de les activitats es continuen fent igual que l'any anterior. Però també hi ha activitats que es deixen de realitzar, be perquè són activitats amb caràcter transitori (p.ex. campanyes específiques o activitats vinculades a exposicions temporals) o perquè no tenen demanda. Finalment, sempre es proposen noves activitats, fruit de les propostes realitzades per les diferents entitats i organitzacions participants en el programa. Per regla general, per les noves activitats es realitza primer una prova pilot, oferint-les a un nombre limitat de centres i avaluant el seu funcionament abans de fer-les ferles extensives a totes les escoles de la ciutat.

El mes de maig es publica el **catàleg** i es comunica als centres per que facin la seva programació. A partir del mes de setembre es comencen les inscripcions al Programa. Tota la informació

està disponible a l'espai web del programa i des de la web els propis centres poden gestionar les reserves.

Aquest procés ha anat millorant-se al llarg dels anys, doncs al principi del programa la gestió de les reserves es feia des de l'ajuntament, i amb la creació de la web, ara fa uns 12 anys, s'ha agilitzat molt la gestió del programa.

Agents implicats

L'ens impulsor del Programa Ciutat i Escola és la Regidoria d'Educació però aquest lideratge es fa comptant amb la implicació i la participació de les diferents àrees de l'ajuntament i les entitats que organitzen activitats per a les escoles.

El **Consell d'Entitats** Ciutat i Escola de Sabadell és l'òrgan de coordinació de les activitats educatives que s'ofereixen als centres educatius en el marc del Programa. Al Consell hi estan representades totes les entitats i empreses que participen en el Programa i tots els departaments de l'ajuntament que hi formen part.

El Consell compta amb una Comissió Permanent, el Plenari i les comissions de treball.

La **Comissió Permanent** esta formada per representants de les diferents àrees de l'ajuntament participants en el programa. La Comissió permanent és qui rep les propostes i les necessitats de les entitats i dels centres educatius i s'encarrega de gestionar la relació amb les entitats. El lideratge no és exclusiu de la Regidoria d'Educació, sinó que hi ha una interlocució constant entre les entitats i els diferents àmbits de l'ajuntament.

El Consell es reuneix en **plenari** dos moments a l'any i hi participen totes les entitats. Durant aquestes reunions es fa l'avaluació del curs anterior i s'estableixen els objectius compartits per al proper any anys. Durant el plenari també es posen en comú les experiències de les entitats que participen en el programa i s'organitzen sessions de formació sobre temes d'interès per a les entitats.

En funció dels objectius que s'estableixen anualment es poden crear **comissions** per treballar temes concrets. En funció de les prioritats s'han abordat temes relacionats amb l'avaluació, el disseny dels objectius didàctics de les activitats, el treball per competències, l'aprenentatge – servei o l'atenció a l'alumnat amb necessitats especials.

Mecanismes per garantir l'equitat

Tot i que algunes de les activitats del Programa Ciutat i Escola són gratuïtes, d'altres tenen un cost econòmic. El cost depèn de cada activitat (p.ex. si es necessiten recursos per la seva realització, o si la entitat ha de contractar alguna persona per dinamitzar l'activitat., o si cal preveure transport per que l'alumnat es traslladi al lloc on es realitza l'activitat....) i des de

l'ajuntament s'intenta que aquest cost sigui el més baix possible, però no és possible finançar totes les activitats del Programa per que siguin gratuïtes per a tot l'alumnat.

Per tal de garantir l'accés al programa, i evitar en la mida del possible que no hi hagi ningú que no pugui accedir-hi per motius econòmics, s'apliquen diferents formules de finançament.

Cada any l'ajuntament llença hi ha una **convocatòria d'ajuts als centres**, posant a la seva disposició finançament per invertir en aquestes activitats. Els ajuts s'estableixen en funció de la dimensió del centre i de la zonificació establerta pel Pla Educatiu d'Entorn, de manera que els recursos es destinen als centres amb major vulnerabilitat.

La decisió de com s'utilitza aquest ajut recau sobre els centres que poden decidir lliurement si destinen l'ajut a finançar la participació d'alguns alumnes amb majors dificultats econòmiques, o a finançar determinades activitats que consideren prioritàries, o, per exemple, a assumir la despesa del transport. D'aquesta manera, es trasllada la decisió a qui realment té coneixement de les necessitats de l'alumnat.

A banda d'aquests ajuts, al llarg del programa s'han anat establint **altres mesures** per fomentar la participació de l'alumnat procedents d'entorns vulnerables en el programa. Algunes de les entitats organitzen un nombre limitat d'activitats gratuïtes sent la resta de pagament. En aquests casos, els centres de les zones més desfavorides del PEE tenen prioritat per accedir a les activitats gratuïtes. A aquests centres també se'ls ofereixen les places lliures que puguin quedar un cop s'ha tancat l'activitat, de manera que es poden beneficiar de determinades activitats de pagament sense que això afecti als ingressos previstos per l'entitat.

També hi ha una **bonificació del 50% en el bitllet col·lectiu de transport** per anar a les activitats del Programa que requereixen desplaçaments. Recentment, alguna entitats s'ha implicat també en la cerca de fórmules per abaratir el cost de participació centralitzant la contractació del servei de transport, amb la qual cosa aconsegueix obtenir preus més avantatjosos que si ho gestiona cada escola individualment.

VALORACIÓ

Resultats obtinguts

Actualment hi ha 63 entitats participants en el Programa que ofereixen 200 activitats per les que passen més de 100.000 alumnes l'any. Hi participen tots els centres públics de la ciutat i la majoria dels centres concertats, si bé el grau d'intensitat depèn de cada centre, amb centres que realitzen només una activitat i d'altres que en fan varies activitats l'any.

Des de la creació del Consell d'Entitats la participació en el programa ha anat creixent. Aquest creixement s'explica per la consolidació del programa a la ciutat, que ofereix als centres edu-

catius una oferta estable d'activitats i amb garantia de qualitat. El Ciutat i Escola s'ha convertit en la porta d'entrada de les entitats i organitzacions que volen oferir activitats als centres educatius. No ha estat necessari realitzar campanyes per promoure el programa sinó que la participació ha anat creixent de manera natural. Quan les entitats que volen oferir alguna activitat s'adrecen a les escoles aquestes les deriven directament a l'ajuntament per que canalitzin la seva oferta a través del Programa. Això fa que, any a any, la participació en el Programa continuï creixent, i que, tot i que la intenció no sigui el creixement, cada any s'hi afegeixen noves organitzacions i noves activitats.

Factors clau d'èxit

L'èxit del programa respon a una diversitat d'elements, entre els quals es pot destacar el rol de l'ajuntament com a facilitador, la flexibilitat, la facilitat en la organització i la gestió i l'existència d'un espai presencial de trobada periòdic entre tots els participants.

Pel que fa a l'Ajuntament, aquest juga un rol de lideratge clar, però des d'una **posició de facilitador** o d'element de suport més que no pas de direcció unilateral del Programa. L'Ajuntament concep el seu paper en el programa com el d'intermediari entre les escoles i els recursos educatius de la ciutat, facilitant el contacte i posant a la disposició de les entitats el seu coneixement i la seva capacitat tècnica. Així, quan les entitats fan una proposta d'incorporar una activitat al Programa, l'Ajuntament es posa a la seva disposició per ajudar-les a dissenyar l'activitat, doncs es parteix de la base que les entitats i les organitzacions de la ciutat no tenen per què tenir els recursos ni els coneixements per fer aquest tipus de disseny. O quan un centre educatiu planteja una necessitat per treballar un determinat projecte, l'Ajuntament l'assessora per tal de coordinar les diferents activitats del catàleg o a crear-ne de noves. En aquest sentit, l'Àrea d'Educació se situa com a interlocutora, assessora de les noves iniciatives que poden sorgir dels centres educatius, de les entitats o del propi ajuntament. Actua com a catalitzadora d'aquest tipus d'iniciatives, construint noves propostes didàctiques a partir de les necessitats i demandes dels centres, aportant el seu coneixement i recursos per ajudar a dissenyar activitats de qualitat.

Un segon element clau del programa és la seva **flexibilitat**. El programa es concep com una eina per donar a conèixer les diferents ofertes i recursos existents a la ciutat, que cada docent i cada centre adaptarà a les seves necessitats. En alguns casos, l'activitat pot ser prèvia al treball que es realitzi a l'aula, en d'altres posterior, en d'altres pot ser interessant vincular dos activitats del catàleg per treballar una determinada temàtica. Aquesta flexibilitat també s'aplica als temps, i si bé és cert que el gran gruix de les activitats s'ofereixen als centres al final del segon trimestre de l'any per que puguin realitzar la seva programació, també és possible afegir noves activitats que, per la seva naturalesa, no es poden preveure amb tanta antelació.

Un tercer element és la **facilitat de gestió i d'accés a la informació** sobre les activitats que s'ofereixen en el marc del Programa. En aquest punt l'espai web juga un paper clau, doncs facilita aquest accés i també serveix com a eina de gestió de la participació en el programa. Per a les escoles la participació en el programa és senzilla: la informació es troba fàcilment a

la web a través dels buscadors, està ben organitzada i estructurada, les inscripcions es gestionen directament amb les entitats. Per altra banda, a través del Programa Ciutat i Escola les escoles accedeixen des d'un únic lloc a tota la informació sobre les ofertes d'activitats que s'ofereixen a la ciutat, i aquesta oferta els arriba tenint en compte els moments de programació del calendari lectiu.

Finalment, el Programa Ciutat i Escola s'ha convertit en un **espai d'interacció** entre els diferents agents educatius que intervenen a la ciutat, i això s'ha aconseguit gràcies a l'existència d'uns espais presencials de trobada que es celebren cada any. El Plenari del Consell d'Entitats s'ha convertit en un espai de relació i de reflexió, que permet compartir les accions educatives que s'estan duent a terme i reflexionar sobre aquestes experiències de manera col·lectiva, compartint aprenentatges entre tots els participants. Aquest és un dels punts diferencials del Programa, perquè es construeix com un espai de treball col·laboratiu que ajuda a millorar dia a dia i a compartir les bones pràctiques entre tots els participants.

Fortaleses, debilitats i reptes de futur del model

El Programa Ciutat i Escola va més enllà de l'oferta a les escoles d'un catàleg d'activitats estructurades i de qualitat per realitzar durant el temps lectiu. Es tracta d'un model de relació entre ajuntament, entitats, empreses i centres educatius que permet treballar els aprenentatges de manera significativa vinculant el que es fa a l'escola amb els recursos existents a la ciutat.

La participació en el Programa presenta beneficis per a tots els que hi participen: les escoles, les entitats i l'ajuntament.

Per a les **escoles**, el Ciutat i Escola s'ha convertit en una eina de programació. Els centres educatius de Sabadell parteixen del catàleg per tal de planificar les activitats de l'any. Darrera el catàleg hi ha una garantia de qualitat, doncs hi ha una tasca de selecció les propostes de les entitats i un treball conjunt entre els tècnics d'educació i les entitats que assegura que les activitats que s'organitzen estan ben planificades i responen a uns objectius pedagògics ben definits.

Per a les **entitats**, el Programa els facilita l'accés a les escoles. Enlloc d'haver d'anar porta a porta a proposar activitats didàctiques, a través del Ciutat i Escola les entitats donen a conèixer la seva oferta d'activitats a totes les escoles de la ciutat. La participació en el programa també els permet rebre el suport dels tècnics d'educació de l'ajuntament a l'hora de dissenyar les seves activitats, garantint que aquestes s'adapten a les necessitats de les escoles i que es treballen les competències del currículum corresponent a l'etapa educativa a què s'estan adreçant. A més, a través de la web del Programa les entitats obtenen visibilitat, doncs cada entitat disposa d'una fitxa en la que es recullen totes les activitats que organitza en el marc del Programa.

I per a l'ajuntamentel Ciutat i Escola permet establir una connexió i una relació continuada amb les escoles i les entitats de la ciutat. Però no només amb les entitats, sinó també dins el propi ajuntament. Gràcies al Programa, les diferents regidories aconseguixen treballar de manera transversal, canalitzant les seves actuacions a les escoles a través d'una mateixa via enlloc d'adreçar-se a les escoles de manera bilateral des dels diferents departaments. A diferència del que succeeix a d'altres municipis, amb el Ciutat i Escola l'ajuntament ha aconseguit que totes les seves àrees (esports, salut, cultura, acció social, cicles de vida, comerç, drets civils, espai públic, participació, drets socials, salut i treball i empresa.) es coordinin a l'hora d'oferir activitats a les escoles, i ho facin transversalment i des d'un mateix canal d'entrada. A més, les entitats es relacionen amb les diferents àrees de l'ajuntament, i no només amb les que els són més "afins": per exemple, les entitats esportives, que naturalment tenen relació amb l'àrea d'esports, també interactuen amb educació i amb les altres àrees que participen en el Programa.

La imatge de l'ajuntament vers les escoles també es veu reforçada. Tot i no tenir competències directes en educació, la gestió del Ciutat i Escola converteix l'ajuntament en un referent per a les escoles, que el visualitzen com un agent clau que facilita la relació entre l'entorn i l'escola.

Però, sobre tot, el Programa Ciutat i Escola és un **espai de relació entre tots els agents que intervenen**, d'una manera o altra, en l'educació a la ciutat. La participació continuada en el programa ha permès crear una connexió entre entitats, escoles i ajuntament. Les entitats que participen en el programa se senten "agents educatius", les escoles compten amb elles per dur a terme la seva programació i l'ajuntament es converteix en un facilitador de tota aquesta relació, basada en el treball conjunt i coordinat de tots els agents que intervenen en l'educació al municipi.

Finalment, el Programa Ciutat i Escola constitueix un **mapa de recursos "viu"**, que permet estructurar la relació entre l'ajuntament, les entitats i les escoles més enllà del Programa. Cada cop que es vol organitzar un nou programa o impulsar un projecte en el que es requereix la implicació de diferents agents educatius de la ciutat, l'ajuntament disposa d'una "base de dades" viva i actualitzada de totes les organitzacions que intervenen en l'educació a la ciutat.

Per exemple, a curt termini les escoles hauran de gestionar la incorporació del servei comunitari al currículum d'ESO a partir del curs 2019-20, i que implicarà que l'alumnat d'aquests cursos haurà de realitzar 20 hores de servei comunitari a entitats o col·lectius de l'entorn. Per facilitar la implementació d'aquest nou projecte educatiu, es preveu prendre com a punt de partida del catàleg d'entitats que participen al Programa Ciutat i Escola, la qual cosa ajudarà a identificar més fàcilment les entitats interessades en participar en el programa i coordinar la relació entre les escoles i les entitats.

La contrapartida de tot això és que requereix **molt d'esforç de coordinació** per part de l'Ajuntament. A l'àrea d'educació hi ha tres persones dedicades al projecte: dos persones amb perfil tècnic i una amb perfil administratiu. Aquestes tres persones s'encarreguen de la gestió i coordinació del programa – que implica, entre altres funcions, l'anàlisi de resultats, l'acompa-

nyament i assessorament a les entitats en la planificació de les seves activitats, la recollida de demandes dels centres i també de la organització de les activitats que ofereix l'àrea d'educació. També porten a terme el seguiment de les activitats del programa, però degut a la gran dimensió de la oferta existent és impossible anar a totes les activitats, de manera que els esforços es centren en el seguiment de les activitats noves que s'ofereixen cada any.

Un altre dels reptes del programa és l'**equitat** en l'accés a les activitats. Tot i que les entitats i empreses que organitzen activitats no obtenen un benefici econòmic pel fet de participar en el Programa, és inevitable que algunes activitats tinguin un cost derivat de la seva organització (material, personal, desplaçaments...). Des del programa es cerquen fórmules per tal de facilitar la participació en les activitats a tot l'alumnat de les escoles de Sabadell, independentment de la seva situació econòmica, però no es pot finançar al 100% la participació en el programa i això pot constituir una barrera d'accés per a determinats col·lectius més vulnerables.

Una altre debilitat del programa és la **dificultat per mesurar l'impacte de l'activitat**. Des de l'ajuntament es porta a terme una avaluació de satisfacció, i es recullen les millores expressades pel professorat, però no es disposa d'informació sobre l'impacte de l'activitat. Cal tenir en compte que les activitats que s'ofereixen en el marc del Ciutat i Escola són activitats aïllades i que no es pot mesurar el seu impacte en termes d'aprenentatge perquè, generalment, estan relacionades amb altres activitats que es realitzen dins l'aula. Per això, en termes d'impacte, el que caldria avaluar són elements més intangibles, com ara la "presa de consciència" i la capacitat de l'activitat de contribuir a educar ciutadans actius i participatius, que se sentin part de la seva ciutat.

Relacionat amb la qüestió de l'avaluació està la **manca de control de l'aprofitament de l'activitat**. Inevitablement aquest aprofitament depèn del compromís del professorat. En aquest punt hi ha molta variabilitat, amb professorat que s'implica i que prepara l'activitat, treballant-la amb els seus alumnes a classe i vinculant-la a la feina que es realitza a l'aula i professorat que es limita a assistir a l'activitat de manera passiva. El Programa estableix que el professorat ha d'acompanyar als alumnes durant tota l'activitat, però més enllà d'això no pot incidir en la manera d'aprofitar l'activitat.

En un altre ordre de coses, un dels **reptes** del Programa és aconseguir que els aprenentatges que es produeixen en el marc del programa siguin significatius i transformadors. Com la literatura i la recerca sobre com es produeix l'aprenentatge posa de manifest les emocions juguen un paper clau en tot el procés d'aprenentatge. Per això, un dels elements clau que es busca obtenir amb les activitats que es realitzen en el programa és, precisament, mobilitzar aquestes emocions. El repte per l'Ajuntament i per les entitats i organitzacions que participen en el programa és desenvolupar activitats en les que els infants i els joves ho passin bé, que frueixin fent l'activitat, perquè, d'aquesta manera és com es produirà un aprenentatge significatiu.

Un altre repte és la **necessitat d'incidir més enllà del temps lectiu**. El Ciutat i Escola intervé en les activitats que es realitzen durant l'horari lectiu, posant en contacte els recursos de la ciutat amb els centres educatius i fent que les diferents entitats i organitzacions de la ciutat es converteixin també en agents educadors. Però les necessitats de connectar escola i entorn van més enllà de l'horari lectiu, i des de l'Ajuntament es treballa en altres programes per donar resposta a aquesta demanda: el Programa "Tàndem família-escola" i el Programa "Extra-Enllaç".

Es tracta de dos programes relativament nous que intenten oferir activitats de qualitat en l'àmbit del "fora escola" i que s'estan construint en base a l'aprenentatge continuat.

El Programa "**Tàndem Família-Escola**" és un projecte de treball amb les famílies que intenta oferir activitats per treballar amb les famílies des dels centres, connectant el temps lúdic amb l'aprenentatge. L'objectiu del programa contribuir a que es visqui el temps lúdic en família en positiu, convertint-lo en un temps educatiu i integrant l'aprenentatge en els espais de convivència familiars. Amb aquest programa l'ajuntament pretén anar més enllà de l'organització de xerrades adreçades a les famílies i construir una oferta d'activitats en les que es vinculi les famílies amb els recursos educatius que hi ha a la ciutat, algunes de les quals són les mateixes activitats que s'ofereixen a través del Programa Ciutat i Escola.

Aquest treball es vehicula a través dels centres, promovent la participació de les famílies des de la mateixa escola, de manera que aquestes accedeixin als recursos que ofereix la ciutat a través de les escoles. En aquest sentit, l'Ajuntament adopta la mateixa estratègia que en el Ciutat i Escola, posicionant-se com un recurs per als centres i ajudant-los a organitzar les activitats en funció de cada necessitat.

Es tracta d'un projecte complex i lent de construir, en el que actualment participen al voltant d'un 30% de les escoles públiques de la ciutat, majoritàriament de les zones més vulnerables del Pla Educatiu d'Entorn.

El Programa "**Extra-Enllaç**" és un programa nou que es troba en fase de disseny, El seu objectiu és construir una oferta d'activitats extraescolars de qualitat, vinculades al treball que es realitza a les escoles. Fins ara, l'oferta d'activitats extraescolars es vehiculava o bé a través de les AMPES o, en els centres que no disposaven d'una AMPA activa, a través del programa "L'Esplai a l'escola" coordinat pel Moviment d'Esplai del Vallès, que gestionava les activitats extraescolars als centres educatius que s'hi adherien. Aquest programa ha funcionat bé fins ara, però darrerament s'ha vist la necessitat d'ampliar-ne l'abast més enllà de l'àmbit de l'esplai, incorporant activitats com ara l'ensenyament d'idiomes o informàtica. Des de l'ajuntament es va veure que l'escola podia tenir més d'un agent en aquest programa i s'ha integrat a dos persones encarregades de la dinamització del programa i que treballen amb les AMPES i les escoles per impulsar la participació i les relacions amb l'entorn. L'objectiu a mig termini és establir una oferta coherent i coordinada, de qualitat i accessible a tothom, i obrir una convocatòria de subvencions per a aquells centres que ho necessitin.

ASPECTES RELLEVANTS PER AL MODEL D'ESCOLA A TEMPS COMPLET

Tot i que el Programa Ciutat i Escola no constitueix, per sí mateix, un model d'educació a temps complet, l'anàlisi de l'experiència posa de manifest l'existència de diversos elements que tenen molt a veure amb l'educació a temps complet i que podrien constituir un punt de partida interessant per a la construcció d'aquest model a la ciutat de Sabadell.

L'element clau d'aquesta experiència, des del punt de vista de l'educació a temps complet, és la connexió entre escola i entorn. En un model d'escola a temps complet es parteix de la base que per oferir més i millors oportunitats educatives, d'aprenentatge i de desenvolupament, l'escola no pot actuar sola sinó que necessita de la col·laboració del seu entorn socioeducatiu. En aquest sentit, tal i com succeeix amb el programa Ciutat i Escola, cal que l'entorn es posi al servei de l'educació, amb la realització d'activitats dins i fora de l'escola. La creació d'un catàleg d'activitats ofert per les entitats públiques i privades del territori va precisament en aquesta línia, ja que permet estructurar aquesta col·laboració entre l'escola i altres agents educatius, enriquint el temps educatiu i fomentant oportunitats d'aprenentatge més enllà de l'aula.

El Programa Ciutat i Escola constitueix, doncs, un model de partenariat territorial on, sota la coordinació de l'ajuntament, es genera una oferta compartida i es crea un entramat territorial que potencia la col·laboració de tota la comunitat educativa. El Consell d'Entitats actua com a taula de coordinació territorial en la que ajuntament, centres educatius, empreses i entitats interactuen per fer possible aquesta col·laboració.

A dia d'avui, el Programa Ciutat i Escola està circumscrit a l'àmbit lectiu. Tot i això, la combinació amb d'altres programes de l'Ajuntament com el Programa Tàndem Família-escola i el Programa Extra-Enllaç poden portar a configurar un model d'integració dels aprenentatges formals i no formals i d'implicació de les famílies i l'alumnat en el projecte educatiu, apropant l'experiència de Sabadell a un model d'educació a temps complet.

MÉS INFORMACIÓ:

Persona responsable del Programa:

Montserrat Duran. Cap del Servei d'Educació de l'Ajuntament de Sabadell
Vapor Codina. C/Blasco de Garay, 19
mduran@ajsabadell.cat

Espai web del Programa:

<http://www.sabadell.cat/ca/ciutat-i-escola>

COL·LECCIÓ
EXPERIÈNCIES D'OPORTUNITATS
EDUCATIVES